

Briuselis, 2023 m. gegužės 11 d.
(OR. en)

9026/23

SOC 293
GENDER 44
ECOFIN 404

PRANEŠIMAS

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Nuolatinį atstovų komitetui / Tarybai

Ankstesnio
dokumento Nr.: 8487/23

Dalykas: Tarybos išvadų dėl lyčių lygybės perspektyvos integravimo į politiką,
programas ir biudžetus projektas
– *Patvirtinimas*

1. Pirmininkaujanti valstybė narė parengė Tarybos išvadų dėl lyčių lygybės perspektyvos integravimo į politiką, programas ir biudžetus projektą.
2. Išvados grindžiamos Europos lyčių lygybės instituto (EIGE) parengta ataskaita „Veiksmų įrodymai: lyčių lygybės ir lyčių aspekto integravimas gaivinant ekonomiką po COVID-19“ (*Evidence to action: gender equality and gender mainstreaming in the COVID-19 recovery*), kuri pateikiama dok. 9298/23.
3. Išvadas išnagrinėjo Socialinių klausimų darbo grupės nariai 2023 m. kovo 22 d., balandžio 20 d. ir gegužės 8 d.
4. Dėl šio pranešimo priede išdėstyto teksto projekto buvo pasiektas susitarimas iš esmės.

5. Nuolatinių atstovų komiteto prašoma:

- susipažinti su EIGE ataskaita, pateikiama dok. 9298/23, ir
- perduoti šio pranešimo priede pateikiamą išvadų projektą EPSCO tarybai patvirtinti 2023 m. birželio 12 d. posėdyje.

Lyčių lygybės perspektyvos integravimas į politiką, programas ir biudžetus

Tarybos išvadų projektas¹

PRIPAŽINDAMA, KAD

1. lyčių lygybė ir žmogaus teisės yra Europos vertybių pagrindas, o moterų ir vyrų lygybė yra vienas iš pagrindinių Europos Sąjungos principų, įtvirtintų Sutartyse ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje;
2. Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 8 straipsnyje reikalaujama, kad visuose savo veiksmuose Sąjunga siektų pašalinti moterų ir vyrų nelygybės apraiškas ir diegti jų lygybę;
3. lyčių lygybės politika yra itin svarbi siekiant ekonomikos augimo, gerovės ir konkurencingumo. Lygiateisis, visapusiškas ir veiksmingas moterų ir vyrų dalyvavimas visose srityse, įskaitant užimtumą, yra būtina klestinčios Sąjungos sukūrimo ir išlaikymo sąlyga. Ateities perspektyvomis grindžiamos politikos priemonės, pavyzdžiui, Barselonos tikslai iki 2030 m., yra itin svarbios ekonomikos augimui ir moterų ekonominio įgalėjimo pažangai;

¹ Išvados parengtos vykdant Pekino veiksmų platformos įgyvendinimo peržiūrą, ypač atsižvelgiant į itin svarbią H probleminę sritį „Moterų padėties gerinimo instituciniai mechanizmai“.

4. pagal Europos socialinių teisių ramsčio 2 principą („Lyčių lygybė“) „vienodas požiūris į moteris ir vyrus ir jų lygios galimybės turi būti užtikrinami ir skatinami visose srityse, įskaitant dalyvavimą darbo rinkoje, įdarbinimo sąlygas ir karjeros raidą. Moterys ir vyrai turi teisę į vienodą užmokestį už vienodos vertės darbą.“² Komisijos pateiktame Europos socialinių teisių ramsčio veiksmų plane nustatytas užmojis 2030 m. užtikrinti, kad lyčių užimtumo skirtumas būtų sumažintas bent per pusę, palyginti su 2019 m., kad taip būtų pasiektas bendras tikslas iki 2030 m. užtikrinti, kad dirbtų bent 78 % 20–64 metų amžiaus gyventojų;
5. vis aktyvesnis moterų dalyvavimas apmokamame ir kokybiškame darbe yra itin svarbus ekonomikos augimui ir konkurencingumui, todėl reikėtų imtis priemonių, kad būtų užtikrinta moterų ir vyrų lygybė, kiek tai susiję su galimybėmis darbo rinkoje ir požiūriu darbe, visų pirma sudarant palankesnes sąlygas darbo, šeimos ir asmeninio gyvenimo derinimui;
6. 8 užimtumo gairėje pabrėžiama, kad svarbu remti socialines investicijas, kovoti su skurdu, socialine atskirtimi ir nelygybe, be kita ko, tam pritaikant valstybių narių mokesčių bei išmokų sistemas ir įvertinant jų politikos kryptių paskirstomąjį poveikį lyčių lygybei. Vyriausybės sprendimai dėl mokesčių ir išlaidų daro stiprų socialinį ir ekonominį poveikį, lemia žmonių darbo ir dalyvavimo ekonominėje veikloje pasirinkimus ir taip daro poveikį moterų ir vyrų finansiniam savarankiškumui;

² Europos socialinių teisių ramstis, kurį 2017 m. lapkričio 17 d. paskelbė Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija.

7. 1995 m. Ketvirtojoje pasaulinėje moterų klausimų konferencijoje priimtoje Pekino veiksmų platformoje nustatyta, kad „Moterų padėties gerinimo instituciniai mechanizmai“ (H sritis) yra viena iš dvylikos itin svarbių probleminių sričių ir viena iš būtinų lyčių aspekto integravimo sąlygų;
8. pagal Pekino veiksmų platformos 202 punktą vyriausybės ir kiti subjektai turėtų skatinti aktyvią ir matomą lyčių perspektyvos integravimo į visas politikos sritis ir programas politiką, kad prieš priimant sprendimus būtų atliekama poveikio atitinkamai moterims ir vyrams analizė³;
9. labai svarbu toliau taikyti dvejopą požiūrį į lyčių lygybę, kuriuo vadovaujantis lyčių aspekto integravimas, t. y. sistemingas lyčių lygybės perspektyvos integravimas į visas politikos sritis, programas ir biudžetus derinamas su konkrečiomis lyčių lygybės politikos sritimis ir tikslinėmis priemonėmis;

PRIMINDAMA, KAD

10. 2019 m. Taryba paragino Europos Komisiją ir valstybes nares „užtikrinti veiksmingą ir sistemingą lyčių aspekto integravimo į visas politikos sritis įgyvendinimą ir tęstinumą, stiprinant praktines integravimo priemones, be kita ko, nustatant su lyčių lygybe susijusius tikslus ir rodiklius, teisėkūros ir politikos priemonių poveikio lyčių lygybei vertinimą ir biudžeto sudarymą atsižvelgiant į lyčių aspektą, taip pat pasitelkiant įvairius sektorius apimančio bendradarbiavimo ir atskaitomybės mechanizmus, skirtus lyčių aspekto integravimui stebėti tiek ES, tiek valstybių narių lygmeniu“⁴;

³ Jungtinės Tautos, *Pekino deklaracija ir Pekino veiksmų platforma, priimtos Ketvirtojoje pasaulinėje moterų klausimų konferencijoje*, 1995 m. spalio mėn.

⁴ Dok. 14938/19.

11. 2021 m. Taryba paragino Europos Komisiją „intensyvinti pastangas sistemingai integruoti lyčių aspektą į būsimas ES strategijas ir politiką, be kita ko, plėtojant biudžeto sudarymą atsižvelgiant į lyčių aspektą“ ir „lyčių lygybės stebėjimo metodiką“ ir „palaipsniui stiprinant atitinkamų ES teisėkūros ir politikos priemonių analizę atsižvelgiant į lyčių aspektą pagal geresnio reglamentavimo gaires, nes tai yra pagrindinės lyčių aspekto integravimo priemonės“⁵;
12. 2022 m. Taryba paragino valstybes nares skatinti lyčių aspekto integravimą teikiant paramą iš Ukrainos ir kitų pasaulio šalių persikėlusiams žmonėms, visų pirma moterims ir mergaitėms. Ji taip pat paragino valstybes nares skatinti lyčių aspekto integravimą rengiant, įgyvendinant ir vertinant priemones, priimamas siekiant įveikti ekonomikos krizę, visuose sektoriuose ir remiantis turimais duomenimis. Be to, Taryba paprašė Europos Komisijos ir valstybių narių skatinti lyčių aspekto integravimą į visus mokslinius tyrimus, sprendimus ir politiką, susijusius su skaitmenine ir žaliaja pertvarka, ir į visas su energijos nepriteklumi susijusias politikos sritis⁶;
13. Europos Komisijos 2020–2025 m. lyčių lygybės strategijoje nurodyta, kad „norint pasiekti lyčių lygybę, lyčių aspektas turi būti integruotas į visas ES politikos sritis ir procesus“⁷;

⁵ Dok. 12829/21.

⁶ Dok. 15133/22.

⁷ Dok. 6678/20.

14. Europos Taryba lyčių aspekto integravimą apibrėžia taip: „politikos procesų (re)organizavimas, tobulinimas, plėtojimas ir vertinimas, kad subjektai, paprastai dalyvaujantys formuojant politiką, lyčių lygybės aspektą įtrauktų į visų sričių politiką visais lygmenimis ir visais etapais“⁸;
15. norint sėkmingai įgyvendinti lyčių aspekto integravimą, reikia bendro politinio įsipareigojimo, *inter alia*, *ex ante* poveikio lytims vertinimų ir politikos vertinimo, tvirtų institucinių mechanizmų ir gebėjimų stiprinimo. Pagal lytį suskirstyti statistiniai duomenys ir rodikliai yra būtinos lyčių lygybės politikos tikslų įgyvendinimo priemonės;
16. lyčių aspekto integravimo įgyvendinimas, *inter alia*, institucionalizuojant biudžeto sudarymą atsižvelgiant į lyčių aspektą, yra labai svarbus teikiant finansavimą atitinkamai politikai lyčių nelygybei panaikinti;
17. reagavimo į krizes kontekste lyčių lygybės perspektyvos taikymas atliekant analizes, vertinimus ir sudarant biudžetą yra ypač svarbus siekiant sėkmingai spręsti nuolatinės lyčių nelygybės problemas ir taip paspartinti pažangą siekiant lyčių lygybės. Reagavimo į krizes priemonės, įskaitant priemones, kuriomis mažinamas COVID-19 pandemijos ir Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą poveikis, gali laipsniškai panaikinti ilgalaikę lyčių nelygybę ir padėti užkirsti kelią smurtui dėl lyties ir smurtui šeimoje ir su juo kovoti, taip pat paskatinti moterų ekonominį įgalėjimą, kad būtų užtikrintas integracinis augimas ir konkurencingumas;

⁸ Europos Taryba, *Gender mainstreaming: conceptual framework, methodology and presentation of good practices*. Strasbourg, 1998. (Lyčių aspekto integravimas: konceptuali sistema, metodika ir gerosios patirties pristatymas. Strasbūras, 1998 m.)

18. Reglamento dėl ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės (EGADP) 28 konstatuojamojoje dalyje atkreipiamas dėmesys į tai, kad moterys ypač nukentėjo dėl COVID-19 krizės⁹;
19. Reglamento 18 straipsnio 4 dalies b punkte reikalaujama, kad valstybės narės pateiktų „paaiškinim[ą], kaip ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu padedama veiksmingai spręsti visus uždavinius arba didesnę dalį uždavinių, nustatytų atitinkamose konkrečiai šaliai skirtose rekomendacijose, (...) kurios yra skirtos atitinkamoms valstybėms narėms, ar uždavinius, nustatytus kituose atitinkamuose dokumentuose, kuriuos Komisija oficialiai priėmė įgyvendinant Europos semestrą“;
20. Reglamento 18 straipsnio 4 dalies o punkte reikalaujama, kad valstybės narės pateiktų paaiškinimą, „kaip ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytomis priemonėmis ketinama prisidėti prie lyčių lygybės ir lygių galimybių visiems užtikrinimo ir tų tikslų integravimo laikantis Europos socialinių teisių ramsčio 2 ir 3 principų, 5-ojo JT darnaus vystymosi tikslo ir, kai tinkama, nacionalinės lyčių lygybės strategijos“;
21. 2022 m. lapkričio mėn. Moterų ir vyrų lygių galimybių patariamasis komitetas priėmė nuomonę dėl lyčių aspekto integravimo į biudžetus nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmenimis¹⁰, kurioje pateikiamos valstybėms narėms, Europos Komisijai ir Tarybai skirtos rekomendacijos;

⁹ OL L 57, 2021 2 18, p. 17–75. Reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A32021R0241>

¹⁰ Moterų ir vyrų lygių galimybių patariamasis komitetas, *Opinion on gender mainstreaming in budgets at national, regional, and local level in the EU* (Nuomonė dėl lyčių aspekto integravimo į biudžetus nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmeniu ES). https://commission.europa.eu/publications/opinions-advisory-committee-equal-opportunities-women-and-men_en

ATKREIPDAMA DĖMESĮ Į:

22. Europos lyčių lygybės instituto (EIGE) ataskaitą „Veiksmų įrodymai: lyčių lygybės ir lyčių aspekto integravimas gaivinant ekonomiką po COVID-19“¹¹, kurioje, *inter alia*, pateikiama EGADP reglamento nuostatų dėl lyčių lygybės analizė ir lyčių lygybės aspekto nacionaliniuose ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose (toliau – gaivinimo ir atsparumo planai) analizė;
23. EIGE išvadą, kad pradiniam pasiūlyme dėl EGADP reglamento trūko lyčių lygybės perspektyvos;
24. EIGE išvadą, kad tik labai nedaugeliu veiksmų ir reformų, kuriuos valstybės narės įtraukė į savo gaivinimo ir atsparumo planus, skiriama dėmesio į lyčių lygybę orientuotoms priemonėms, nepaisant to, kad neigiamo COVID-19 pandemijos socialinio ir ekonominio poveikio moterims, be kitų paveiktų grupių, mažinimas yra vienas iš bendrųjų EGADP tikslų;
25. EIGE išvadą, kad valstybėse narėse aktyviau įtraukus lyčių lygybės ekspertus į nacionalinių gaivinimo ir atsparumo planų ruošimą ir rengimą, būtų buvę galima užtikrinti efektyvesnes priemonės sinergijai su nacionalinės lyčių lygybės politikos prioritetais skatinti, lyčių aspekto integravimui į planus remti ir reagavimui į COVID-19 pandemijos sukeltus lyčių lygybės iššūkius užtikrinti;
26. EIGE išvadą, kad pagal lytį suskirstyti duomenys ir lyčių aspekto integravimo priemonės yra labai svarbūs siekiant teikti reikiamus duomenis, informaciją ir priemonės lyčių perspektyvai į gaivinimo ir atsparumo planus integruoti¹²;

¹¹ Dok. 9298/23.

¹² EIGE, *Evidence to action: gender equality and gender mainstreaming in the COVID-19 recovery* (Veiksmų įrodymai: lyčių lygybės ir lyčių aspekto integravimas gaivinant ekonomiką po COVID-19), p. 36.

27. Europos Komisijos atliktą EGADP poveikio lygybei analizę, iš kurios matyti, kad valstybės narės savo gaivinimo ir atsparumo planuose įvairiais būdais sprendė iššūkius lyčių lygybės srityje vykdydamos konkrečias potencialiai ilgalaikio poveikio reformas, vykdydamos tikslines investicijas ir integruodamos lygybę į įvairias politikos sritis ir kad iki 2022 m. lapkričio mėn. priimtuose nacionaliniuose gaivinimo ir atsparumo planuose priemonių, kuriomis daugiausia dėmesio skiriama lyčių lygybei, dalis trijose geriausiai vertinamose valstybėse narėse svyravo nuo 8 proc. iki 11 proc.¹³;

ATSIŽVELGDAMA Į TAI, KAD:

28. šios išvados grindžiamos anksčiau atlikto darbo rezultatais ir politiniais įsipareigojimais, kuriuos, be kita ko, priede išvardytuose dokumentuose pareiškė Taryba, Komisija bei Europos Parlamentas ir atitinkami šios srities suinteresuotieji subjektai,

¹³ Europos Komisija, Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo rezultatų suvestinė. „Lygybės teminė analizė“, 2023 m. sausio mėn.

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA RAGINA VALSTYBES NARES pagal savo kompetenciją ir atsižvelgiant į nacionalines aplinkybes, pripažįstant socialinių partnerių vaidmenį ir gerbiant jų autonomiją:

29. intensyvinti pastangas skatinti lyčių lygybę ir lyčių aspekto integravimą pasitelkiant institucinius mechanizmus visais lygmenimis, įskaitant regionų ir vietos lygmenis:
- a) užtikrinant, kad lyčių aspekto integravimas būtų atliekamas veiksmingai visais valdžios lygmenimis ir visose valdžios politikos srityse, visapusiškai pasinaudojant esamomis ekspertinėmis žiniomis apie lyčių lygybę;
 - b) toliau įgyvendinant ankstesnes Tarybos išvadas dėl veiksmingų institucinių mechanizmų ir visose ministerijose sukuriant koordinavimo mechanizmus, suteikiančius pakankamai žinių ir techninių įgūdžių, kad būtų užtikrintas lyčių aspekto integravimas į visas politikos sritis;
 - c) užtikrinant tarpžinybinį koordinavimą lyčių aspekto integravimo į vyriausybės politiką srityje, siekiant sustiprinti įgyvendinimą ir sudaryti palankesnes sąlygas keistis gerąja praktika ir įgyta patirtimi;
 - d) patvirtinant nacionalinės politikos tikslus, politikos programas arba lyčių lygybės strategijas, taip pat veiksmų planus ir
 - e) stebint ir vertinant lyčių aspekto integravimo darbo veiksmingumą siekiant skatinti lyčių lygybę.

30. užtikrinti, kad lyčių lygybės stiprinimo priemonės jų nacionaliniuose gaivinimo ir atsparumo planuose bei kitose ES finansavimo priemonėse būtų įgyvendinamos laiku ir veiksmingai, ir užtikrinti, kad viso šio proceso metu būtų atsižvelgiama į lyčių lygybę, be kita ko, pasitelkiant esamas priemones, tokias kaip į lyčių lygybę orientuoti viešieji pirkimai;
31. skatinti ir plėtoti pagal lytį suskirstytų statistinių duomenų rinkimą, analizę, skelbimą ir naudojimą kaip pagrindą lyčių aspekto integravimui į visas politikos sritis, nesukuriant pernelyg didelės administracinės naštos:
- a) užtikrinant, kad nacionalinė statistikos sistema ir atitinkamos valdžios institucijos rinktų, analizuotų ir teiktų pagal lytį suskirstytus statistinius duomenis ir suteiktų visuomenei galimybę susipažinti su šiais duomenimis;
 - b) užtikrinant, kad nacionalinėms statistikos institucijoms, koordinuojančioms statistinių duomenų rinkimą ir tvarkymą, būtų skiriama pakankamai išteklių, kad būtų tinkamai reaguojama į pagal lytį suskirstytų duomenų poreikį;
 - c) pavedant valdžios institucijoms visose politikos srityse į visas vyriausybei teikiamas ataskaitas įtraukti statistinius duomenis, susijusius su asmenimis ar asmenų grupėmis, kurie turi būti suskirstyti pagal lytį ir, kai tikslinga, kartu pateikiant suskirstymą pagal kitus atitinkamus požymius;
 - d) suteikiant valstybės tarnautojams galimybę naudotis metodine parama, gairėmis ir mokymais siekiant didinti informuotumą apie pagal lytį suskirstytų duomenų rinkimo svarbą, sudaryti jiems sąlygas veiksmingai dirbti su pagal lytį suskirstytais statistiniais duomenimis ir pagerinti jų supratimą apie tokių statistinių duomenų aktualumą, ir
 - e) imantis konkrečių priemonių siekiant užtikrinti, kad pagal lytį suskirstytų statistinių duomenų rinkimas viešajame sektoriuje būtų integruotas ir taptų vienu iš reikalavimų;

32. užtikrinti pakankamą ir tikslinį finansavimą, skirtą priemonėms, kuriomis mažinama lyčių nelygybė, įskaitant priemones, kuriomis mažinami ekonominiai, užimtumo, darbo užmokesčio, priežiūros pareigų bei pensijų skirtumai, ir priemonėms, kuriomis padedama užkirsti kelią smurtui dėl lyties ir su juo kovojuama, taip pat priemonėms, užtikrinančioms tolesnius veiksmus, susijusius su naujausiomis Tarybos rekomendacijomis, kuriomis remiama galimybė gauti įperkamas ir kokybiškas ikimokyklinio ugdymo bei priežiūros ir ilgalaikės priežiūros paslaugas;
33. sistemingai skatinti lyčių lygybės perspektyvos integravimą į visus politikos formavimo ir teisėkūros etapus, įskaitant planavimą, sprendimų priėmimą, įgyvendinimą bei vertinimą, ir toliau stiprinti politinį įsipareigojimą užtikrinti lyčių aspekto integravimą bei atskaitomybę už jį;
34. bendradarbiauti su lyčių lygybės ekspertais, be kita ko, rengiant prasmingas konsultacijas su pilietinės visuomenės organizacijomis ir akademine bendruomene, siekiant užtikrinti, kad lyčių lygybės perspektyva būtų įtraukta į visus visų pagrindinių iniciatyvų planavimo, įgyvendinimo ir vertinimo etapus;

RAGINA EUROPOS KOMISIJĄ IR VALSTYBES NARES pagal savo atitinkamą kompetenciją ir atsižvelgiant į nacionalines aplinkybes, pripažįstant socialinių partnerių vaidmenį ir gerbiant jų autonomiją:

35. įgyvendinti lyčių aspekto integravimą į visų sričių politikos formavimą, programas ir biudžetus:
 - a) renkant, platinant, analizuojant ir naudojant pagal lytį suskirstytus duomenis;
 - b) suformuluojant konkrečius politikos tikslus ir aiškius uždavinius siekiant panaikinti esamą lyčių nelygybę;
 - c) naudojantis esamomis priemonėmis ir metodika siekiant stiprinti lyčių aspekto integravimą visuose sprendimų priėmimo procesuose ir
 - d) priimant orientacinius politikos dokumentus siekiant užtikrinti sistemingą ilgalaikį lyčių aspekto integravimo įgyvendinimą, be kita ko, biudžeto procese pagal nacionalinę teisę;
36. užtikrinti, kad Europos semestro kontekste būtų visapusiškai atsižvelgiama į finansinių, ekonominių ir darbo rinkos reformų lyčių lygybės aspektus, laikantis užimtumo gairių, ir kad būtų išnaudotas visas semestro potencialas Sąjungoje skatinant lyčių lygybę;
37. stebėti ir vertinti jau vykdomo lyčių aspekto integravimo veiksmingumą, be kita ko, biudžeto proceso kontekste, pavyzdžiui, užsakant išorės ir nepriklausomus vertinimus;
38. įvertinti politikos ir finansavimo bei kitų išteklių paskirstymo poveikį moterų ir vyrų pajamų pasiskirstymui, kad būtų sudarytos sąlygos veiksmingoms tikslinėms priemonėms, kurių būtų imtasi ateityje;
39. užtikrinti sistemingą gebėjimų stiprinimą bei metodinių priemonių naudojimą ir prasmingas konsultacijas su lyčių lygybės ekspertais, taip pat skatinti tarpsektorinį bendradarbiavimą, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos lyčių aspekto integravimui į visas politikos sritis ir jis būtų stiprinamas;

RAGINA EUROPOS KOMISIJĄ:

40. užtikrinti, kad lyčių lygybės perspektyva būtų sistemingai integruojama į politikos iniciatyvas, kaip pabrėžiama 2020–2025 m. lyčių lygybės strategijoje, taip pat vykdyti savo įsipareigojimą sukurti lygybės sąjungą;
41. Sąjungoje skatinti sąvokos „biudžeto sudarymas atsižvelgiant į lyčių aspektą“ bendrą apibrėžtį, kurią Europos Taryba apibrėžia kaip „lyčių aspektu grindžiamą biudžetų vertinimą, įtraukiant lyties perspektyvą į visus biudžeto proceso lygmenis ir restruktūrizuojant pajamas ir išlaidas, siekiant skatinti lyčių lygybę“¹⁴;
42. užtikrinti, kad lyčių lygybės klausimai būtų integruoti į ES biudžeto įgyvendinimą, siekiant panaikinti išliekančią lyčių nelygybę, be kita ko, visų pirma finansuojant priemones, kuriomis didinama lyčių lygybė bei moterų ekonominis įgalėjimas pagal atitinkamas išlaidų programas pagal DFP, ir visiškai įgyvendinant Europos Komisijos metodiką, skirtą lyčių lygybei skirtoms išlaidoms ES biudžete sekti;
43. užtikrinti, kad visose Komisijos ataskaitose būtų pateikiama pagal lytį suskirstyta statistika ir kad tokia statistika būtų nuosekliai naudojama politikos dokumentuose, *inter alia*, rengiant metinę bendrą užimtumo ataskaitą, kad taip būtų atskleista ir laipsniškai panaikinta išliekanti lyčių nelygybė;
44. stiprinti pastangas integruoti lyčių lygybės perspektyvą į EGADP įgyvendinimą, stebėseną ir vertinimą;

¹⁴ Council of Europe (2005), *Final report of the Group of Specialists on Gender Budgeting* (EG-S-GB), EG-S-GB (2004) RAP FIN; Equality Division, Directorate-General of Human Rights, Council of Europe, Strasbourg, p. 10. (Europos Taryba, 2005 m. Specialistų grupės galutinė ataskaita dėl biudžeto sudarymo atsižvelgiant į lyčių aspektą (EG-S-GB), EG-S-GB (2004) RAP FIN; Lygybės skyrius, Žmogaus teisių generalinis direktoratas, Europos Taryba, Strasbūras, p. 10.) Paskelbta: [Gender budgeting \(coe.int\)](http://coe.int)

45. užtikrinti lyčių lygybės perspektyvos integravimą rengiant galimus reagavimo į krizes priemonių paketus ir kitas iniciatyvas ateityje:
- a) integruojant lyčių lygybės perspektyvą į būsimus teisėkūros procedūra priimamus aktus, susijusius su reagavimo į krizes priemonių paketais;
 - b) atliekant sistemingą lyčių lygybės perspektyvų integravimą reagavimo į krizes kontekste ir į krizių valdymą;
 - c) įtraukiant susijusią analizę, kaip įgyvendinamas lyčių aspekto integravimas, į laikotarpio vidurio ataskaitas ir peržiūros ataskaitas reagavimo į krizes kontekste ir
 - d) propaguojant turimas priemones, kuriomis remiamas lyčių lygybės klausimų integravimas reagavimo į krizes kontekste nacionaliniu lygmeniu;
46. užtikrinti reikiamas struktūras ir pajėgumus, kad būtų galima veiksmingai orientuoti, koordinuoti, stebėti ir vertinti lyčių aspekto integravimą Komisijos vykdomuose procesuose, be kita ko, ES biudžeto, lėšų ir atitinkamų išlaidų programų pagal DFP atžvilgiu.
-

Šaltiniai

1. ES tarpinstituciniai dokumentai

Europos socialinių teisių ramstis, kurį 2017 m. lapkričio 17 d. paskelbė Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija.

https://commission.europa.eu/publications/european-pillar-social-rights-booklet_en

2. ES teisės aktai

2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17–75).

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A32021R0241>

3. Taryba

Visos priimtose Tarybos išvados dėl Pekino veiksmų platformos peržiūros ir kitos Tarybos išvados dėl lyčių lygybės ir kitų atitinkamų klausimų, įskaitant visų pirma toliau nurodytas išvadas:

- Tarybos išvados „Moterų ir lyčių lygybės pažangos institucinių mechanizmų efektyvumas“ (dok. 17605/13)

https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/lisa/139978.pdf

- Tarybos išvados dėl moterų ir vyrų lygybės sprendimų priėmimo srityje (dok. 14327/15)

[pdf \(europa.eu\)](#)

- Tarybos išvados „Lyčių lygybė grindžiama ekonomika ES. Tolesni veiksmai. Pekino veiksmų platformos įgyvendinimo 25-mečio apžvalga“ (dok. 14938/19)

<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14938-2019-INIT/lt/pdf>
- Tarybos išvados „Vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumo mažinimas. Apmokamo darbo ir neapmokamo priežiūros darbo vertės nustatymas ir padalijimas“ (dok. 13584/20)

[pdf \(europa.eu\)](#)
- Tarybos išvados dėl COVID-19 socioekonominio poveikio lyčių lygybei (dok. 8884/21)
- Tarybos išvados dėl Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos 10/2021 dėl lyčių aspekto integravimo į ES biudžetą (dok. 12829/21)

<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12829-2021-INIT/lt/pdf>
- Tarybos išvados „Lyčių lygybė sutrikdytos ekonomikos šalyse: dėmesys jaunajai kartai“ (dok. 15133/22)

[pdf \(europa.eu\)](#)
- 2022 m. lapkričio 21 d. Tarybos sprendimas (ES) 2022/2296 dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių (OL L 304, 2022 11 24, p. 67–77)

[EUR-Lex - 32022D2296 - LT - EUR-Lex \(europa.eu\).](#)

4. Trijų (pirmininkavusios, pirmininkaujančios ir pirmininkausiančios) valstybių narių grupė

Trijų (pirmininkavusios, pirmininkaujančios ir pirmininkausiančios) valstybių narių – Prancūzijos, Čekijos ir Švedijos – pasirašyta deklaracija dėl lyčių lygybės (2022 m. sausio mėn.)

https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/trio-presidency-declaration-on-gender-equality-france-the-czech-republic-and-sweden-2022-2023_1.pdf

5. Europos Komisija

2023 m. moterų ir vyrų lygybės Europos Sąjungoje ataskaita (SWD (2023)55final)

[Lyčių lygybės strategija \(europa.eu\)](#)

Lygybės sąjunga. 2020–2025 m. lyčių lygybės strategija. Dok. 6678/20. (Komisijos nuoroda: COM(2020) 152 final.)

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0152>

Europos socialinių teisių ramsčio veiksmų planas (dok. 6649/21 + ADD 1 + ADD 2)

[pdf \(europa.eu\)](#)

Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo rezultatų suvestinė. „Lygybės teminė analizė“, 2023 m. sausio mėn.

Opinion on gender mainstreaming in budgets at national, regional, and local level in the EU, by the Advisory Committee on Equal Opportunities for Women and Men (Moterų ir vyrų lygių galimybių patariamojo komiteto nuomonė dėl lyčių aspekto integravimo į biudžetus nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmeniu ES)

https://commission.europa.eu/publications/opinions-advisory-committee-equal-opportunities-women-and-men_en

6. Europos Parlamentas

2022 m. birželio 23 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės įgyvendinimo (2021/2251(INI))

7. Europos lyčių lygybės institutas (EIGE)

Evidence to action: gender equality and gender mainstreaming in the COVID-19 recovery (Veiksmų įrodymai: lyčių lygybės ir lyčių aspekto integravimas gaivinant ekonomiką po COVID-19)(dok. 9298/23)

Gender budgeting. Mainstreaming gender into the EU budget and macroeconomic policy framework, 2018. (Biudžeto sudarymas atsižvelgiant į lyčių aspektą. Lyčių aspekto integravimas į ES biudžetą ir makroekonomikos politikos sistemą, 2018 m.)

<https://eige.europa.eu/gender-mainstreaming/methods-tools/gender-budgeting>)

Gender Impact Assessment: Gender Mainstreaming Toolkit, 2016. (Poveikio lytims vertinimas. Lyčių aspekto integravimo priemonių rinkinys, 2016 m.)

<https://eige.europa.eu/publications/gender-impact-assessment-gender-mainstreaming-toolkit>

8. Europos Taryba

Final report of the Group of Specialists on Gender Budgeting (EG-S-GB), EG-S-GB (2004) RAP FIN; Equality Division, Directorate-General of Human Rights, Council of Europe, Strasbourg, p. 10.(Specialistų grupės galutinė ataskaita dėl biudžeto sudarymo atsižvelgiant į lyčių aspektą (EG-S-GB), EG-S-GB (2004) RAP FIN; Lygybės skyrius, Žmogaus teisių generalinis direktoratas, Europos Taryba, Strasbūras, p. 10.)

[Gender budgeting \(coe.int\)](https://rm.coe.int/gender-budgeting)

Gender Budgeting - Practical Implementation - Handbook CDEG(2008)15 (2009) (Biudžeto sudarymas atsižvelgiant į lyčių aspektą. Praktinis įgyvendinimas. Vadovas CDEG(2008)15, 2009 m.). <https://rm.coe.int/1680599885>

Gender mainstreaming: conceptual framework, methodology and presentation of good practices. Strasbourg, 1998. (Lyčių aspekto integravimas: konceptuali sistema, metodika ir gerosios patirties pristatymas. Strasbūras, 1998 m.)

9. Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija (EBPO)

Paramos vystymuisi komiteto lyčių lygybės politikos rodiklis

[DAC gender equality policy marker - OECD](#)

Draft for discussion - OECD Best Practices for Gender Budgeting (2022) (Diskusijai skirtas projektas. EBPO biudžeto sudarymo atsižvelgiant į lyčių aspektą geriausia patirtis, 2022 m.)

[OECD Best Practices for Gender Budgeting](#)

Gender budgeting in OECD countries (2017) (Biudžeto sudarymas atsižvelgiant į lyčių aspektą EBPO šalyse, 2017 m.)

<https://www.oecd.org/gender/Gender-Budgeting-in-OECD-countries.pdf>

Towards gender-inclusive recovery (2021) (Lyčių požiūriu įtraukus ekonomikos atsigavimas, 2021 m.)

<https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/towards-gender-inclusive-recovery-ab597807/>

10. Jungtinės Tautos

The Beijing Declaration and Platform for Action (UN agenda for gender equality and women's empowerment) (Pekino deklaracija ir veiksmų platforma (JT darbotvarkė dėl lyčių lygybės ir moterų įgalėjimo))

<https://www.refworld.org/docid/3dde04324.html>

JT Konvencija dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims (CEDAW)

[Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women \(un.org\)](#)